

Redacția:
Strada Beriului Nr. 2.

Toate manuscrisurile ce privesc conținutul foii sunt a se adresa redacției.

Manuscrisuri nu se înapoiază — Epistole nefrancate nu se primesc.

Un număr costă 16 bani.

ACTIVITATEA

Foaie politică, economică, socială și literară.

Administrația:
Strada Beriului Nr. 2.

Prețul de abonament:
pe an 8 cor., pe 1/3 de an 4 cor., pe trei luni 2 cor.

Pentru România și străinătate
Pe an 20 franci.

Inserțiunile se acordează conform tarifului obicinuit.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Unit-Neunit.

Cuvinte de tristă memorie, încât ne privește pe noi Români și este cu atât mai trist, că și acum, la începutul secolului XX. mai sunt mulți de aceia, cari sub diferite pretexte făuresc în chip și la fel argumente detestabile pentru neamul nostru și de altcum cercat, prigonit și huiduit din partea multor adversari, ce ne împresoară.

Noi, cești dela »Activitatea«, chiar și discuțiunile proselitate, atât de păgubitoare elementului nostru românesc, le ascriem nefericitei ținute politice a noastră, adică »pasivității«.

Dacă toți, fără diferență de poziție și confesiune, ne-am ocupa mai mult cu afacerile și stările noastre actuale din punct de vedere politic, sigur am avea mai puțin timp și privilegiu a ne certa, pe tema »unit-neunit«.

Așa se vede însă, că generațiunea de azi în loc de-a să consolida, după ce în faptă acum dispunem de o înțelegință cu mult mai însemnată decât acum 50 ani — sub pretexte nechibzuite dau la certe urcicioase, necualificate și păgubitoare, pe motive de confesionalism »unit-neunit«. Un argument mai mult, că noi Români în loc de a înainta cu timpul, ne întoarcem la era luptelor religioase, cari pentru popoarele europene de mult sunt așezate în arsenalul vechiturilor.

Noi această împrejurare înapoiată suntem siliți a o adscrie lipsei de ocupațiuni mai rodnice din punct de vedere pur național. Dacă prin o activitate intensivă și pe toate terenele vieții publice, ne-am vedea de lucru, la tot cazul n'am avea privilegiu de atâtea ori a face trista experiență, pe tema de confesionalism.

Am ajuns prin urmare la acea convingere, că generațiunea de azi stă de parte de cea de acum 50—53 ani. Că afirmarea aceasta este adevărată, ne dovedește vorbirea plină de simțăminte naționale rostită de conducătorul junimei române dela anul 1850 către episcopul Andreiu Șaguna în Viena.

Eată acea vorbire:

Prea Sfințite Părinte!

Inimile tuturor tinerilor români din Viena s'au umplut de bucurie, înțelegând de venirea Prea Sfinției Tale aici pentru apărarea drepturilor și independenței bisericii române: deci te bineventăm cu toții.

Aici suntem noi cu toții tinerii români studiosi la universitate din toate părțile româniei-austriace. Am venit, zic, spre salutarea Sfinției Tale, toți tinerii, cari suntem de un sânge, dacă și deosebiți în confesiune, pentru-că noi tot ce facem, facem împreună și în conțelegere ca frații de un sânge, ca frații cari avem acelea simțăminte și pe cari li leagă unul și același interes, și îl urim pe

acela ca pe un Român rău, da, ca pe un Român rău, zic, care și acum după jurământul națiunii noastre din Câmpul-Libertății, unde jurarăm sărbătorește unire și legătură frățescă națională, care, zic, mai aruncă și acum sămânță de desbinare între Români din cauza confesiunii, pentru-că noi știm și suntem deplin încredințați, că pe Români nici unirea nici neunirea, ci numai singur spiritul național și patriotic li va scăpa de cursele inamicilor.

Trecut-a timpul resbelelor și certelor religioase, și acum acela, care vrea să folosească națiunii și patriei, să nu mai întrebe pe conaționali săi de ce confesiune e, ci ce inimă de român are? și aceasta nu însemnează indiferentism religios, ci însemnează naționalism și patriotism adevărat.

Și nicăiri nu este atâtea trebuință de această unire frățescă și spirit național, ca tocmai la noi, unde o parte a Românilor în secolii mai de curând trecuți, cu scop ca să câștige și ei ceva drepturi politice, fiind-că erau numai tolerați în țeară, usque ad beneplacitum principum et regnicolarum, să unirà cu biserica Romei veche, în patru puncte, și așa desfăcându-se Români în două părți, unii dintre inimizii Românilor ar vrea acum să-i facă pe Români să crează, că este mare deosebire între amândouă confesiunile, cu scop ca mai tare să-i desbine, ear' alți inimizii ar vrea să-i subjege pe Români parte la Strigoni, parte la Carlovitz, tot sub pretextul acesta.

Noi ca Români li ținem de inimizii ai Românilor pe aceia, cari ar vrea sau să-i unească sau să-i desunească pe Români, cari ar vrea să-i facă pe popor să creadă că este deosebire între aceste confesiuni pentru acelea patru puncturi, dar' de altă parte li ținem de amici ai Românilor pe aceia, cari se țin de jurământul depus, să poartă ca Români și nu vâd nici o deosebire între aceste confesiuni, pentru-că într'adevăr în faptă nici nu este, și noi știm, că creștinii noștri români până în ziua de azi nu vâd acolo unde nu este, nici nu vreau să știe nimic de vre-o deosebire, ci numai atât, că preotul din cutare sat, sau din cutare parte a satului se ține de Sibiiu, pentru-că s'a sfințit la Sibiiu, ear' celalalt de Blaj, pentru că s'a sfințit la Blaj, apoi știm de altă parte din experiența de până acum, că preoții uniți cu cei neuniți serveau cele d-zești împreună ca adevărați frați în Christos, fără ca să vrea ceva a ști de netrebnicile dispute ale școlasticilor despre purgator și altele, și tocmai pentru aceea nu amici, ci bigoți și inimizii ai Românilor sunt toți aceia, cari ar încerca a strica între Români această frățietate sfântă și creștinească.

Mai încolo știm și aceea că ura ce o stîrniseră singur intrigile inamicilor între Români uniți și neuniți, a fost cauza jugului unguresc, sub care au gemut părinții noștri, până mai deunăzi, — aceasta însă a încetat în inimile Românilor, pentru că ei au cunoscut unde era să easă intrigătorii cu măestrile lor și Români au pus jurământ că nu se vor mai urî unii pe alții, ci se vor iubi ca frații și se vor ajuta împrumutat, — și deodată cu aceasta a încetat și acel jug apăsător. Acum o nouă ură ce s'ar mai stîrni între Români din cauza confesiunii și de care cu bună seamă voritorii de rău ai Românilor s'ar bucura, ar fi cauza unui nou jug. Noi însă credem că Români sunt sătui de juguri străine, ce secolii le-au purtat și nu credem că mai este Român, care să dea prilej unor astfel de neînțelegeri, din cari ar urma ruina totală a națiunii; pentru aceea de amici

ai Românilor li ținem pe aceia, cari se străduiesc a împăca spiritele ce le-ar încerca ale neodihni din cauza aceasta niște Români parte bigoți, parte răi, mai ales în timpul mai de curând, cari consfătuiesc spre înaintarea binelui public și cultivarea națiunii în tot chipul și mai cu seamă cu școli, dar' cu școli nici unite, nici neunite, ci cu școli naționale române, adică cu profesori naționali și limbă națională dela cele mai mici până la cele mai înalte, cari în urmă și cu un cuvânt lucră pentru unitatea și independența națională politică și bisericească, fiind-că cu aceste toate le-am câștigat.

Aceste sunt, Prea Sfințite Părinte, simțămintele noastre ale tuturor tinerilor români și ne vom ține de acestea cu credință până va mai circula sânge de român prin vinele noastre; pentru-că noi știm că fiecare are de a răspunde posterității pentru purtarea și toate acțiunile sale, știm că nu poate fi faptă și nu poate fi lucrare, căreia să nu-i vie rîndul de-a fi cernută și judecată.

Și acum după-ce ne-am descoperit cu toată sinceritatea simțămintele de cari suntem încălziiți, îți poftim ca să te ții Dumnezeu cât mai îndelungat spre fericirea națiunii și bisericii noastre!

Prea Sfinția Sa cu cuvinte călduroase mulțumim tinerimii că l-au bineventat cu atâtea deosebire și între altele zise: »Mă promit înaintea voastră, înaintea națiunii, Împăratului și lui Dumnezeu, că voui fi credincios jurământului din „Câmpul-Libertății!“

Din această vorbire nu transpiră nimic alta, decât iubirea de neam. Din această vorbire ar putea să învețe toți aceia, cari cu atâtea plăcere — *demnă de condamnat* — se ocupă și azi cu teme proselitate.

Vorbirea lui I. H. Castorian o publicăm în întreg cuprinsul ei la locul cuvenit și insistăm pe lângă generațiunea de azi, cari poate n'a avut privilegiu a o cunoaște, să o cetească, să o studieze și să tragă învățătură despre iubirea de neam, care este mai presus decât temele confesionale, sulate cu atâtea predilecție chiar numai de conaționali noștri uniți-neuniți.

Ziaristica noastră împărțită în două tabere, dă năvală chiar acum, la începutul secolului XX. asupra unei teme odioase, care invoală în sine proselitism și în loc de a-și da silință a să suprima și deoparte și de alta lupta confesională, dă nutremânt certelor între frați. Oare aceasta este chemarea ziaristicii române? Nu are ziaristica română alte probleme de propagare și rezolvare? Astfel de teme nu contribuie ele la decentralizarea puterilor noastre, cari acum mai mult ca ori și când sunt chemate a face totul, ca neunitul și unitul să lucre din răspuțeri pentru câștigarea drepturilor cetățenești, cari în urma lenevirii noastre proprii le-am perdat?

Regretăm din inimă procedura ziaristicii din ambele taberi.

P. C. Sa părintele Vicar episcopesc V. Mangra a fost în drept să facă pașii de lipsă contra preotului din Dicănești, pentru invadarea parohiei gr.-or. din M.-Lazuri, Excelența Sa, epis-

copul Mihail Pavel, cunoscut de bun Român, a greșit însă, întru cât a încredințat afacerea delicată, faimosului său sfetnic, canonicului Lauran, care este cunoscut de un confesionalist popistășesc neîntrecut.

Modul, cum acest canonic, mai mult popistaș și nici decât Român, a rezolvat scrisoarea vicarului episcopesc gr.-or., este sub toată critica și din punct de vedere român, de condamnat. Spațiul foii noastre nu ne permite motivarea procedurii incorect. Să poate, că vom reveni, însă obiectiv și imparțial, dacă vom fi siliți.

După noi, ziaristica română este chemată la astfel de ocațiuni, a fi obiectivă și imparțială. A căuta mijloacele pur naționale cu cari intenționează a sbiciui eventualul proselitism, de-a acela ansă »unit sau neunit«.

Urmările proselitismului confesional sunt totdeauna păgubitoare și nici când împreunate cu oare care câștig și acelea ies la iveală mai curând sau mai târziu, pe lângă aceea, dau ansă și nutremânt la certe continue între fiii unuia și aceluiași neam.

În imediata noastră apropiere, în comuna Romos, svîrcolirile unui alter ego à la Lauran, a canonicului Boroș, din Lugoș, după-ce a fost acolo și a insistat pentru susținerea școlii gr.-cat., care nici nu există, a tras după sine acea împrejurare tristă, că pruncii deobligăți la frecventarea școlii, scoși fiind din școala gr.-or., umblă astăzi pe uliță. Aci nu pot să nu-mi exprim indignarea și față de frații gr.-or. din această comună, cari se vede, că au dat uitării resursele, din cari să acopere spesele întreținerii acestei școli, cari dacă și-le revocau în memorie, nu ar fi procedat așa arbitrar cu acei 26—30 prunci gr.-cat. deobligăți la frecventarea învățământului popular.

Avem nădejde, că stimații conducători tractuali, vor regula și aici afacerile de învățământ spre mulțumirea ambelor confesiuni și în favorul neamului »unit și neunit«.

Hiperzelul confesional produce în cele mai multe cazuri stări deplorabile, și destrăbălări condamnabile, cari totdeauna ar trebui să se spargă în capetele acelora, cari le-au dat naștere, fie acela »unit, fie neunit«.

Conscripția. În urma datelor publicate de către oficiul statistic din Budapesta s'a constatat, că numărul total al locuitorilor din țerile coroanei Sf. Stefan este de 19 mil. 203.531, din care 16,792.399 suflete se vin pe Ardeal, Bănat și Ungaria, ear' 2,411.132 pe Croația. Dintre comitetele din Ardeal locuite de Români cel mai mare e comit. nostru, al Hunedoarei, cu 302.546 suflete. Numărul total al Românilor din Ardeal e de 2,448.320 suflete, ear' al celor din Ungaria de 586.505.

Crachul băncilor hipotecare din Berlin.

Cine a cetit cu atențiune ziarul din Berlin, »Tageblatt«-ul precum și celelalte jurnale care au scris în afacerea celor 3 bănci hipotecare din Berlin, s'a putut convinge despre pagubele enorme produse prin bancruta acestor bănci, atât în Germania cât și în alte țări.

În Germania s'a pierdut întreg capitalul social al acționarilor în sumă de 3 milioane de mărci și toate depozitele cum și partea cea mai mare din un miliard de scrisuri fonciare, a căror preț a devenit cel mult suta la 15—20 mărci.

Alte bănci au păgubit prin faptul, că scrisurile fonciare a tuturor băncilor din Europa au scăzut la bursă cu considerabile procente și nici acum nu se pot ridica la valoarea avută înainte de crach, pentru-că publicul a pierdut încrederea.

Că așa ceva s'a putut întâmpla în Berlin, unde e inima inteligenței foarte trează și a comerțului german, e foarte îngrijitor pentru toți oamenii de bine, cari păstrându-și ceva pentru zile negre la bătrânețe și-a încredințat denariul băncilor pe acții.

Legea comercială germană e ca și cea ungurească, prevede în direcțiunea fiecărei bănci oameni de onoare, oameni cu avere și cu reputație și cari își și pricep chemarea și cari mai vârtos au în vedere binele de obște a tuturor acționarilor, fără considerare la interesele de clic și nemotenie, ear' de controlă asupra lor, a așezat comitetul de supraveghere, învescuți cu cunoștințe pozitive despre ale băncilor, cari nu sunt supuși numai informațiilor, de multe ori false, ale conducătorilor de profesie și cari în cele mai multe cazuri profită cu rea credință de superficialitatea oamenilor naivi, în detrimentul acționarilor; — și în fine adunarea generală a acționarilor, cari au vederi numai întunecate de intențiunile — de altcum salutare — ale legii comerciale, sau chiar nimic.

Desastrul băncilor germane, care se pertractează tocmai acum la judecatorie, a scos la iveală, că directorii executivi prin manopere la alegeri și ajutați de creaturile lor (taman ca la noi) au știut scoate din direcțiune oamenii serioși și de cinste și a-i înlocui cu astfel de elemente, cari sunt aplicați a procedea contra convingerei lor și cari chiar și dacă ar voi, nu pot contrazice directorului executiv, pe risicul, de a fi dați afară la prilejul cel mai de aproape (colosală asemănare cu trebile dela noi), deoparte, ear' de alta fiindcă le este binevenit a primi — fără răspundere materială, căci morală n'au avut nici când — pe nemuncite și fără nici o spargere de cap tantieme grase și alte favoruri

Cu asemenea elemente se îngrădesc directorii de bănci, ear' atunci nu e mirare dacă întreaga instituțiune e dusă la mal.

Amplioații băncilor au fost momiți cu salare grase, (aci, acum, nu ne lovim) acestora le-a fost permis a ocupa și posturi de agenți la bursă și în afaceri de asigurare, precum și alte întreprinderi, pentru câștigul lor propriu. Ear' ca secretul se nu se tradeze li-se solvea toate sarcinile publice, toate acestea de pe spatele acționarilor și numai cu scopul de a fi perfectă înțelegere între dinșii.

Comitetele de supraveghere, la rândul lor se alegeau pe sprinceană, din oameni absolut nepricepți și ne versați în afaceri, dar' în schimb cu nume bine sunătoare, niște sinecuriști, cari se îndestuleau dacă și asupra lor ajunge o rază de grație din ochii directorului executiv, și cari, trăgându-și tantiemele, aflau toate afacerile, fără să fi luat vre-o privire mai deaproape și exactă, apoi convingătoare în labirintul bilanțului, în cea mai deplină și perfectă regulă.

Adunările generale, cari nici timp nu au, dar' nici nu li-se dă voie a cerceta afacerile băncii și cari de altfel apriori bine arangeate în privința voturilor, la toate câte li-se raportează își dau voturile de aplacitare, mai ales, că aveau în perspectivă dividendă frumoasă și la sfârșitul adunării un dejun luclic, (a la banchetul economic cu electrica și moara dela noi) dăruit de directorul executiv.

Finalul, tristul final a fost, că după mai mulți ani, acționarii s'au trezit, că nu mai au nimic, că totul e pierdut și înecat în luxul nemărginit al directorilor executivi.

Cine are urechi de auzit, să a audă!

„Ardeleana“—ide.

La anul Domnului 1892 în 8 Iulie, adevă în dricul verii și în căldurile tropice, pe când directorul executiv Dr. I. Mihui își căuta de sănătate, cine știe în care parte a lumii, președintele direcțiunii de atunci pune la ordinea zilei alegerea unui juriconsult pe sama »Ardeleni«. Alegerea se face și reiasă cu majoritate covârșitoare de voturi stimatul Dr. Silviu Moldovan, avocat practic în Baia-de-Criș pe atunci, de care erau multe speranțe legate de acest bărbat în acele părți expuse.

Toți credeam, că prin această acuisiție bună s'a pus capet unor animosități ivite pe lângă postul de juriconsult. Ear' unii mai făceau și alte combinații și comentau alegerea la fel și chip, adevă luau în băgare de samă împrejurările locale și poziția vrednică, din tot punctul de vedere, a acestui tiner advocat, căruia îi sta înainte multe de toate!

Aceasta instituție și alegere, confirmată prin decretul dtto 9 Iulie 1892 sub Nr. 93 și ratificată prin adunarea generală, ținută în anul 1893, n'a fost de durată, căci deja la a doua adunare generală, ce a urmat, se

propune din partea directorului și se conclud, că procesele institutului pe viitor se vor împărți între advocații din Orăștie.

Mulți, cari nu aveau cunoștință cum a căzut în disgrăție Dr. Silviu Moldovan, erau nedumeriți. Motivele acestei delăturări nu s'au înșirat din partea directorului propunător.

Noi cunoaștem motivele și toți aceia, cari au avut prilej a face cunoștința acestui bărbat simpatic, le știu deja din destul, că pentru cari motive, vrednice de urzitorii cunoșcuți și necunoșcuți, i-se pun în coaste toți advocații din Orăștie. Această instituție nouă, a mai multor advocați, este și va rămânea pururea o tactică caracteristică a inițiatorului ei, profesată din belșug aici precum și în alte multe afaceri publice și de interes comun.

Veni-va timpul și nu este departe, când toate vor eși la iveală și amarnică va fi judecata publicului, care până acum avea înțormări cu totul tot false, despre lucrurile din Orăștie. Decețiunea acelora, cari din apropiere și din depărtare, sar întru apărare nechemată, va fi asemenea însemnată.

Sub această rubrică vom continua în Nrul. viitor: cum se făceau procesele prin advocați mai mulți în paguba clientelei; apoi vom tracta »Pragmatica« Davidiană cu prospectele colosale de venite; alegerea definitivă a noului juriconsult Dr. Enea Draia și în fine, rentabilitatea cancelariei advocațiale. Tot atâtea creațiuni de ale valorosului bărbat neîntrecut.

Revista externă.

Lupta Burilor.

Tratările de pace între generalul Botha și lordul Kitchener se continuă încă, deoarece- ce presidentul Krüger s'a exprimat, că Burii numai cu amnestia și autonomia sub suzeranitatea Angliei nu pot fi mulțumiți. Ei doresc o stăpânire de sine cu totul independentă.

În China

lucrurile încă nu s'au aplanat. Neînțelegerile între puteri asupra chestiei Mandjuria, pe care ar dori-o Rusia, continuă. Germania și Iaponia îmbărbătează pe Anglia, ca să pășească energic față de Rusia pentru dreptul ce-i compete în Mandjuria, căci ele o vor sprigini.

Discursul lui Sarafoff.

În Sofia a avut loc un meeting. Sarafoff cu această ocaziune a pronunțat un discurs, care se termină astfel:

„Dacă puterile nu ne vor ceda Macedonia, nu garantăm pacea“.

NOUTĂȚI

— Lupta pentru cruce. La universitatea ungurească din Budapesta s'a petrecut în 18 l. c. un mare scandal. Senatul universitar a hotărât anume înainte de asta, de sine înțeles, că cu oprobrea ministrului Wlassics, ca crucea să fie exchisă din toate salele de învățământ, ceea-ce s'a și întâmplat, căci, vezi Doamne, altcum se periclitează existența statului, fiindcă universitarii jidani nu o pot suferi, și deci se nu cumva să-i supere, deoarece- ce ei sunt stăpânitorii zilei de azi, și trebuie să li-se împlinească dorința. Universitarii creștini însă în 18 l. c. de nou au dus crucea în salele de învățământ și au atârnat-o pe toți păreții. De aci apoi neînțelegeri și încăierări, așa că nici profesorii, dintre cari unii erau pro, alții contra, nu mai aveau ce birui cu ei, și au sistat prelegerile. Scandalul între universitari e mare și nu se știe care vor fi învingătorii.

— Societatea pentru fond de teatru. Comitetul Societății pentru fond de teatru român a ținut în 10 l. c. ședință în Brașov, luând parte președintele Iosif Vulcan, vice-preș. Virgil Onițiu, secretarul Vasile Goldiș, cassarul N. Petra-Petrescu și membrul George Dima. Secretarul a raportat despre compunerea și tipărirea Anuarului Societății. Acela va cuprinde actele adunării dela Abrud și anume: discursul de deschidere al preș. Iosif Vulcan; lucrarea »Despre catharse« de dl Dr. Valeriu Branște, cetită la acea adunare; Raportul comitetului și al cassarului Apoi: Incercări teatrale la Românii din Ardeal, de Vasile Goldiș. Statutele Societății »Progresul« din Făgăraș. Biografiile a 12 membri fondatori împreună cu portretele lor. Tot secretarul a presintat lucrările pregătitoare pentru adunarea generală, care anul acesta se va ținea în Șimleul-Silvaniei. În sfârșit cassarul a arătat înțrările mai noue în cassă. Până în ziua aceea starea fondului a fost de: cor. 275.645, la care adaugându-se valoarea cupoanelor acțiunilor institutului »Albina«, care se vor plăti după adunarea generală în sumă de cor. 5180, — starea fondului va fi de: cor. 280.825.

— Zi-i mamă gușată! Așa se vede că pe compatrioții nostri maghiari din Orăștie, însuflețiți peste măsură de marea zilei de 15 Martie, i-au apucat aiurările, încât n'au mai văzut nimic în jurul lor ce în realitate se petrecea, și n'au văzut aceea, ce au trebuit să vadă. S'a întâmplat anume, că în seara acelei zile, tinerimea studioasă din colegiul din loc, ca în toți anii, așa și în cel de față, a arangiat sərbarea obicinuită, strigând cât îi lua gura la »Éljen«-uri și intonând nota lui Kossuth. După- ce tot ceremonialul se sfârși, așa se vede, că unii dintre »colegiști« au voit să încoroneze sərbarea și cu alte fapte patriotice și astfel cu pietri, plumb și fer au

FOIȘOARA

TOCANA LUI CĂPITAN COSTACHE

(Urmare și fine).

Ce e drept, cam după vr'o douăzeci de minute, căpitan Costache se întoarce și mai roș la față, dar' cu ochii umezi de poftă.

După densusul venea un fecior cu o farfurie lungă plină c'un morman de mâncare de-o culoare cărămizie, care împrăștia un abur îmbelșugat și un miros tare de ardeiu.

— Gata, Măria-Ta, strigă căpitan Costache și se șterse la gură de poftă, apoi se așază la masă repede.

— Al bun, bun... zise Vodă. Și cum ia spus că se chiamă mâncarea asta don' căpitan.

— Tocană, Măria-Ta... Ia numai poftim de gustă, Măria-Ta, și să vezi.

Vodă întinse farfuria și căpitan Costache li puse o lingură, apoi își scoase lui jumătate din farfuria cea lungă.

— O! don' căpitan, esclamă Vodă, după ce gustă. Ce are tocana dumitale de ustură la limbă?

— Ustură, Măria-Ta? Poate, nițeluş, ar-

deiu! ăla roșu... și zău dacă am pus mai mult de un pumn!

— Și asta este pentru stomach delicat, don' căpitan? întrebă Vodă c'un zîmbet ironic,

— Delicat, Măria-Ta, delicat, mai ales că te îndeamnă la nițică bătură...

Zicând, apucă o sticlă că vin, își umplu cu vîrf un pahar mare pentru apă și- l dădu de dușcă pe nerăsuflăte.

Toată farfuria cea mare de tocană trecu în respectabilul stomach al lui căpitan Costache, în timp ce Vodă privia cu plăcere și cu haz la așa eroică poftă de mâncare și admira un așa stomach delicat, care putea să rumege atâta carne și mai ales atât ardei cât să ajungă unui regiment întreg...

— Ei, don' căpitan, nu mai poștești dumneata și alt ceva, îl întrebă Vodă, când își văzu musafirul cu porția dată gata...

— De acuma, și praz, Măria-Ta, să fie, și nu mai mănânc.

— Și cum se face tocana asta, don' căpitan, întrebă mai apoi Vodă cu glas glumeț.

— Păi, cum se se facă, Măria-Ta... Iacă, alegi niște bucățele de muschiuleț de vacă, moi ca bumbacul; tai ceapă d'aea dulceaga, și o tai mărunță mărunțică... Pui de prăjești nițel carnea, o așezi într'o tîngire, cu ceapa aea tăiată, apoi torni apă, știi, până o

cuprinzi și o lași să fiarbă la foc iute, când e pe grabă.

Dacă vezi că e p'aproape gata, o potrivești din sare, o rumenești c'un pumn de ardeiu roșu pisat. O mai lași să dea un clocot, două... și gata!

Dacă ții pofta, faci și un pui de mămăliguță... Știi, îți lasă gura apă, nu alt ceva, Măria-Ta!

— Vezi, don' căpitan, n'ai făcut și mămăliguță...

— Lasă că nu-i nimic, Măria-Ta; am mănăcat, curat ca la Vodă...

Își umplu ear' cu vîrf paharul, și ridicându-se deodată, grăi cu foc celorlalți meseni:

— Hai băeți! Să trăiască Măria-Sa! Să trăiești Măria-Ta, și, vorba aluia: când ții-o fi mai rău, ca astăzi să-ți fiel Ura, băeți, ura!

Nu se lăsă până nu ciocni cu Vodă și ieși vesel, rîzînd trandafiriu: vinul fusese vechiu și paharul mare.

De-aceea, când trecu de prag, grăi oficerilor cu glas de om cheflui:

— Ții, măi băeți, ce om e Vodă! ce pui de Român! Dar' și halal tocană!

De atunci, când dai de-o tocană gustoasă, dar' foc de ardeiată, a rămas vorba să-i zici: asta e tocana lui căpitan Costache!

Se spune, pe urmă, că și Vodă 'și-a adus multă vreme aminte de tocana lui căpitan Costache, dacă nu cumva și-o fi aducînd aminte și astăzi...

Tot ce-i ardeiat, nu se poate uita cu ușurință, în vieța noastră.

N. R. Niger.

NECAZUL

— Legendă din popor —

Pe vremea când Dumnezeu și cu Sf. Petru călătoriau pe pământ și ascultau cu dragoste și cu milă păsările făpturilor lui, când vadeaua vremilor celor bune n'ajunsesse măcar nici pe la stertul ei — s'au întâlnit în drum cu Necazul care ședea mai la o margine și se bocea amarnic de par'că ții-se rupea inima de jale auzindu-l.

— »De ce plîngi și te vâicărești așa?« l-a întrebat sfântul Dumnezeu.

— »Cum se nu plîng, Doamne«, a zis Necazul mai ostiindu-și arșagul dela inimă, căci tuturor făpturilor tale le-ai dat câte un rost în lumea asta, numai pe mine m'ai lăsat să rătăcesc așa uitat și necăjit fără chip de a ști unde să-mi pui și eu capul.

A ascultat Dumnezeu cât a ascultat jălania Necazului, dar' par'că tot nu-i venea

spart vre-o 12 ochiuri de ferestri dela institutul »Ardeleana«, care se află față în față cu colegiul. Și această faptă »cavalerească« nu s'a aflat nici unul între compatrioți care s'o condamnă. S'a aflat însă unul, care ne aduce aminte de povestea lupului cu mielul. Și anume în aceea zi a fost aici la Orăștie tîrg de țeară și așa cătră înserate mai mulți flăcăi Români din oraș mergînd spre casă, au intrat în ospătaria lui Vlad din drumul țerii, unde chetuind bine, au pus și lăutarii să le tragă cu arcușul. În ospătaria se aflau și cățiva Sécui, cărora nu le convenea cîntările românești, chiar într'o zi de sîrbătoare națională a lor, și astfel au pretins să tacă, mai ales, că vezi Doamne, tocmai atunci se auzia răsunînd și nota lui Kossuth de cătră colegiști, Români n'au voit, și astfel din vorbă în vorbă au ajuns la pîrueală, fiind bieții Sécui și niște polițiști bătuti de Români. Despre acest din urmă cas, un patriot a raportat lui »Arad és vidéke«, terfelind pe flăcăii români, și zicînd că Români sunt cari cu voia au demonstrat contra sîrbării lor, dar' despre cazul dintăiu nu răsună nimic. Zi-i mamă gușată!

— Din Carlovitz se vestește, că Impăratul și Regele Francisc Iosif a lăsat, ca în Kru-schedol să se ridice un monument regelui Milan; cripta să fie restaurată și să se zidească o capelă, în care să fie puse toate cununile și alte insignii trimise ca souvenir cu ocaziunea înmormîntării lui Milan. Toate aceste spese se vor acoperi din caseta Sa privată.

— † Ana, fiica d-nei Ana Petco din Deva, a încetat din viață, Marți dimineața la 19 Martie n. a. c., în Abbazia, în etate de 19 ani. — Odihnă vecinică sufletului ei curat și binecuvîntată să fie amintirea ei.

— Serata declamatorică literară a meseriașilor români din loc, ținută Duminică seara în »Panonia« — ce privește partea ei morală, a reușit bine; public a fost însă puțin; atât înțelegința, cât și meseriașii înșiși au arătat cu această ocaziune puțin interes față de cea serată. Cuvîntul de deschidere rostit de dl C. Baicu a fost potrivit și la locul seu. Disertația ținută de dl I. Moța asupra meseriilor și însemnătatea lor a lăsat adânci impresiuni asupra celor de față, îmbărbătându-i la înbrățisarea acelora. Păcat numai, că, cum s'a amintit mai sus, meseriași au fost puțini, ceea-ce este de regretat și de condamnat. Sperăm însă că cu o altă ocaziune astfel de serate nu vor fi trecute așa de ușor cu vederea nici din partea meseriașilor, pentru a căror cultivare și înaintare se dau, nici din partea inteligenței, care datoare este ale veni într'ajutor cu spriginul ei.

— Ministrul-președinte Széll răspunzînd Luni interpelărilor făcute asupra chestiei din Murș-Oșorheiu, a zis, că făcîndu-se cercetare, s'a constatat, că căpitanul orașului poartă toată vina că s'a versat sînge, căci a adus gendarmi ne fiind nici o lipsă de ei; și astfel l-a suspendat din post, ear pe gendarmi, cari au pușcat fără a fi siliți la aceasta, i-a predat judecătoriei civile spre pedeapsă.

— Dintr'un cupeu al trenului accelerat venia din Mailand în Roma, s'a dat jos zilele acestea un domn elegant, avînd în mână un cufer, pe care l'a dat unui hamal, cu cuvintele: »Să mă aștepti în strada cutare« Hamalul ajungînd în strada numită, s'a pus să-l aștepte, dar înzadar a așteptat ca vre-o 3 ore, căci dl nu se mai ivia. S'a dus deci și el acasă cu cufer cu tot, ca să mînce, cu gândul, ca cuferul să-l ducă apoi la poliție. Care nu-i fu însă mirarea, când, după-ce a ajuns acasă și s'a pus la masă, a auzit o voce din cufer. Cu mare băgare de seamă a deschis cuferul și ce să vază? O fetiță micuță sta culcată într'insul, plîngînd. A alergat îndată la poliție și a înștiințat cazul. În cufer s'au mai aflat și 30 bancnote de câte 1000 lire și o epistolă, în care se spunea, că aceea e zestrea fetei.

— O curioasă și rară vindecare a unui biciclist. Un biciclist din Amsterdam, în iuțala sa, s'a rîsturnat de pe bicluc, rîndu-se atât de grav, încât și-a pierdut conștiința de sine. Dus acasă, medicii și-au dat toată silința, ca să-l readucă la sine, dar' înzadar. Scurt timp după aceea, lucrînd femeia sa într'o zi prin bucătărie, i-a căzut o farfurie din mână, făcînd un sgomot atât de mare, încât bolnavul s'a trezit din letargia în care se afla, și a întrebat ce s'a întîmplat? Și, minune, din acel moment, și-a recăștigat conștiința de sine.

— Societatea sîrbă de asigurare »Srbija« a votat academiei de științe un premiu de 4000 franci pentru cea mai reușită lucrare asupra vieții Regelui Milan.

— Falsificatori de bani. Gendarmia din Timișoara a dat peste atelierul mai multor falsificatori de bani, anume a pieselor de cinci coroane, cari în timpul din urmă au inundat populația de pe la granițele țerii. Acela se află într'o casă din Plossics, închiată de Peter Schwefelbauer și Michael Zolinger. Au fost aflate mai multe matrice și o grămadă de material. Falsificatorii și complicitii vor fi duși naintea procurorului din Timișoara.

— Nainte cu nouă luni a fost dus într'un asil de copii și un copil jidan de 9 ani. Zilele acestea s'a constatat, că copilul în acest restimp a fost botezat de cătră călugărițe în religia catolică. Ministrul president aflînd despre acet cas, a ordonat cercetare, ear' pe copil, care a fost botezat atca creștin fără știrea celor chiemați, l'a dus într'o casă jidană de orfanici.

bine când se gândia că trebuie să-l dea cuiva; c'apoi doar' nu degeaba îl lăsase Dumnezeu să fie a nimîrui. Mai târziu, ce s'a sfătuit Dumnezeu și cu Sf. Petru, — să dea necazul să fie a pietrelor — dar' cum ajunse Necazul lângă pietre, pietrele s'au și făcut în mii de fărâme.

— »Să-l dăm atuncia, Doamne, lemnelor ăstora de lângă noi zise, Sf. Petru, însă cum ajunse Necazul de lemne, lemnele toate s'au prefăcut în mii de țandări de nu le mai știai nici urma. Tocmai atunci trecea pe drum un om cu carul cu boi.

— »Doamne, să mai facem o cercare să dăm necazul omului ăstuia care trece acum pe lângă noi, zise Sf. Petru. Cum zise așa și și făcu. Necazul s'a dus la om, s'a împrietenit cu dînsul, și de atunci și până în ziua de azi, necazul e cel mai bun prieten al nostru de care n'am scăpat și n'om scăpa nici-odată.

ÎN BÂRLOG

(Episod comic și simbolic cu intreruperi realiste)

PERSOANELE:

Ursul, gras și răgușit la vorbă. În bîrlogul lui înfoiat și încrezut. Poartă în loc de verigă în nas, ochelari. Să joace, nu a putut învăța nici-odată bine, căci a fost dela naștere nătîng.

Alt urs, mai desghețat, dar' slab, numai oase și pielea. Caracteristicul e pîrul lui, în care își poartă toată politica. Negru la lîna și la mațe, și-a schimbat de multe-ori blana, dar' nîravul nu!

Dispoziția teatralică e următoarea: Ursul grăsuț șade în visulina lui doftorească într'un jîț comod cu labele pe burtă. Vine apoi ursul cel sterp la vizită consultativă, și cortina se ridică.

Ursul sterp: A, bună ziua.

Ursul gras: Plecăciune... mă rog...

Ursul sterp: Pardon, domnule președinte al...

Ursul gras: Ah, îmi face o plăcere să-ți servesc cu ceva.

Ursul sterp: Contra vini mortis non est medicamen in hortis.

Ursul gras: Ce vorbă-i asta? Te doare cumva capul?

Ursul sterp: Da, ai nimerit cuiu în sac, și te va dura și pe D.-Ta. Dar' să povestim de altceva.

Ursul gras: Bine, bine, de lucruri »tre-cătoare« să nu vorbim așa, căci uită domnule, politica financiară mai înaltă...

(Dialogul se intrerupe pe un minut. A intrat alt animal, care cere praf pentru ploșnițe și unsoare de... din fiecare leac, de câte trei crețari. Ursul gras se ridică, îi pachetează doctoriile, trage la casă gologanii și discursul reîncepe).

Ursul gras: Da, să continuăm cu politica, precauția financiară »mai înaltă« cere, ca valorile să fie plasate. Din punct de vedere bursiar...

— Un tînr croitor voia să-și deschidă o prăvălie într'un oraș de mijloc din Anglia, și pentru-ca să scape de astfel de mușterii, dela cari n'ar mai fi putut scoate parale, dacă li-ar fi dat pe credit, s'a cugetat la un mijloc nou. A publicat anume în foi următorul anunț: »O damă tînră, drăguță și foarte avută, dorește să stea în relațiuni intime cu un cavaler din familie bună, cu care să se și căsătorească. Dama nu are nimic contra, dacă respectivul ar avea datorii, pe cari însă se le și spună, și le va plăti bucuros, ori-căte ar fi. Fotografiiile și scrisorile sunt a se trimite la expediția ziarului sub inițialele X. Z.« Numărul scrisorilor și al fotografiilor a fost foarte mare. Croitorul de pe toate acelea și-a luat copii și și-a însemnat numele și adresa proprietarilor, inducîndu-le într'o carte, cu observarea »Mușterii fără folos«. Originalele au fost după aceea retrimise sub diferite cauze. Și prăvălia i-a mers de minune, căci pe cei răi plătitori îi cunoștea și nu le da nimic pe credit.

— Prințul Albrecht din Wiesbaden s'a nunciat din cauza unui greu morb.

— În restaurațiunea din Liptó-Sz.-Miklós un domn oare-care a plătit unui sodal de covrigar, cu numele Anton Donoval, atata Slivovitz, cât a putut acela să bea, până-ce în cele din urmă s'ermanul a picat mort la pămînt.

— Neguțătorul de bucate Emanuel Kupferstich din Brașov s'a împușcat în cimitierul de-acolo. Motivul: boală de nervi în grad mare.

— Incoronarea Regelui Eduard al Angliei va avea loc la 20 Iunie n. a. c. Pe împăratul nostru îl va reprezenta la acea sîrbare, moștenitorul de Tron, principele Francisc Ferdinand.

— Soldatul Luca Vajvoda dela reg. nr. 97 din Triest, urîndu-și zilele de cătanie, s'a pus pe șine naintea trenului ce tocmai venia și care l'a tăiat în două.

— O depeșă din Daston vestește, că în biserica de-acolo o trîsnit, luînd astfel organele și alte obiecte foc.

— O dramă familiară. Muncitorul de cărbuni din Dresda, Wenzel Kunde, și-a omorît cu un ciocan femeia și trei copii, al patrulea copil ce-l avea, a scăpat de moarte numai ascunzîndu-se sub pat. S'a constatat, că Wenzel a comis omorurile într'un acces de nebunie.

— Omor. Invățătorul Coloman Horvath din Arad a fost omorît pe moșia contelui Nadasdy din Hadház. Omoritorul încă nu s'a aflat.

— Din Montreal se scrie, că nainte cu câteva zile au stat naintea barierei judecătorești de acolo șase membri ai unei familii: Solomon Dastons, tatăl; Maria Dastons, mama; Ludger, Iosef, Leon și Carol Dastons, feciorii. Ei au fost pîrși că au făcut de repezite-ori mai multe spargerii și că au ascuns lucruri furate; în urma căreia au fost osîndiți după-cum urmează: Ludger, conducătorul bandei, la 5 ani, tatăl și feciorii Iosef și Leon la câte 2 ani, ear' mama la 23 luni închisoare. Carol, din cauză că e încă minor, a fost silit să intre într'un institut de corecțiune. De această familie »frumoasă« s'au mai ținut și 4 fete în etate de 15, 12, 10 și 8 ani. De acestea au îngrijit, în timpul căt părinții și frații lor au fost în închisoare preventivă, detectivii, cari au făcut arestare contra lor și unii vecini binefăcători. De aci nainte trebuie însă să îngrijească de ele, afară de cea mai mare, care a mărturisit că se poate hrăni singură, orașul Montreal și provincia căreia aparține. Astfel susținerea întregii familii costă pe an 1261 dolari; și anume: pentru tatăl și trei feciori 860 dolari pentru mamă 55 dolari, pentru al 4-lea fecior 130 dolari și în fine pentru cele 3 fete nevîrstnice 216 dolari. La acestea se mai adaug și spesele procesuale în sumă de circa 900 dolari. O scumpă familie pensionată pentru cei cari plătesc dare.

— Un monstru. În Cinci-biserici s'a născut zilele trecute o fetiță, care se zice că are două guri, deopotrivă normal dezvoltate. Copila e sănătoasă și la casă cu va trăi, de sigur că cu două guri îi va fi mai ușor a întortochia pe tineri, decât numai cu una.

— Numai doi deodată! În 15 Febr a murit în comuna Manyov din Galiția un locuitor, la a cărui înmormîntare au venit și rudeniile. În mormîntarea însă n'a avut loc, căci primăria comunală li-a spus, că după obiceiul ce-l au, acolo nu se înmormîntează decît doi deodată. Cadavrul a fost pus în casa morților, unde va sta până atunci, până când moartea va mai răpi pe unul dintre locuitori, ca să fie împreună înmormîntați.

POSTA REDACȚIEI

Abonentului nr. 328. Asupra celor comunicate urmează căt de cutînd epistolă. Cerem scusele și până atunci.

În urma materialului îngrămădit, raportul despre sinodul protopopesc, gr.-or. urmează în numărul proxim.

D-șoarei M. Dacă nu ai parte de bucuriile pămîntului, suferă cel puțin cu îndelungă răbdare. D-zeu e bun și toate le va întoarce spre bine. Eu și-o doresc din inimă! La revedere.

DOINĂ

Stau colea lângă răzor
Cu ochii câmpu-'mi mîsor
Mîsor dunga de moșie
Care-mi fu lăsată mie,
Și-o mîsor în lung și 'n lat
Că pămîntul mi-i bogat,
Și mă uit cu drag la ea
Parcăr fi soția mea.
Dar' un gând nebun, de foc
Își făcu 'n cugetu-mi loc:
— E bogat pămîntul meu
Așa cum vru Dumnezeu;
Dar' din bogăția lui
La toți parte le făcui,
Numai eu s'erman de tot
Din nevoi să scap nu pot,
Menitu-s să tot muncesc,
Toți străinii să-i hrănesc,
Ear' eu să mă prăpădesc.
Oitule, vin tu odată,
Vin cu apă turburată
Vin cu furie turbată,
Ia-i și-i du cu tine 'n lume
Să nu le mai știu de nume;
Ear' eu liber să rămîn
Peste locul meu stăpîn.

(Cortina cade).

Domino,

Dare de seamă și mulțumită publică.

Cu ocaziunea Balului ce s'a aranjat de reuniunea femeilor române din Hunedoara în 23 Februarie a. c. s'au constatat următoarele date, în ce privește venitul material: S'au încasat peste tot cor. 475-20, s'au spesat cor. 220-36. Venit curat cor. 254-84.

Au suprasolvit următorii domnii: Dr. Iuliu Bonts, notar public reg. 8 cor. 80 fil., Nicolae Dima 7 cor. 60 fil., Petru Moisin 5 cor., Simeon Chirca, Suhajda György și George Dănilă câte 4 cor., Petru Susman (Silvașul superior) 3 cor. 80 fil., Nicolae Stoichitia și v. d. Ida Murășan câte 3 cor. 60 fil., Rudolf Murășan (Luncani) 3 cor., Teofil Tulea și Iacob Fülöp câte 2 cor. 80 fil., Alexandru Dima jun. și Junga István câte 2 cor. 60 fil., George Rain (Nădăștia inferioară), Iacob Ghisa, (Cincsis) Iosif Șoimoș, Nicolae Rimbașjun. câte 2 cor. 40 fil., G. Ungur (Gelar) 2 cor. 20 fil., Leontin Ungur (Zlaști) și v. d. Maria Muntean câte 2 cor. Kovátsik Simon, Parashiva Tëban, August A. Dima (Lupeni) și Nicolae Macrea câte 1 cor. 80 fil., George Oprea, Nicolae Popescu, Daniil Bicsa, Janás Vald, Erdős Jozsef, Alexandru Sabo (Teliuc), George Florea, Schmidt Feri, Alexandru Dima a Evuți și Buda Béla, câte 1 cor. 60 fil., Iancu Șoimoș (Deva) 1 cor. 20 fil., Constantin Dima 1 cor., Vasile C. Osvadă (Măhaci), Albert Schustër, v. d. Evuța Nandra, Bikfalvi Árpád, Sarturis Kalmán, Beck Arthur, Iuliu Murășan, Ferenczy Jozsef, v. d. Maria Dima, Evuța Rădone, Poanta Roza, Bauholczér Károly, Finna János, Nițu Dima și Markgraf Jozsef câte 80 fil., Stefan Mihajlovits, Ioan Pop, Ioan Dăvidoi, N. N., Bala Jozsef, Peck Janos, Nicolae Alic, Cseh Jozsef jun., Segesdi Jozsef, Kohot Nandor, Keller Nandor, Rad Aron, Balint Aron, George Bistriean, Nicolae Vinolea și Petru Mușă câte 60 fil., Ioan Branesc și N. N. câte 40 fil.

Primească marinimoși contribuitori și pe calea aceasta călduroasele noastre mulțumite pentru valorosul sprijin ce ni-l'au dat și cu această ocaziune. În special mulțumim on. preoți din jur amintiți în această dare de seamă, cari deși în persoană nu putut participa, totuși prin oferirea lor au ridicat în mod însemnat venitul material, dar și moral al acestui bal. Ne place să sperăm, că și pe viitor vor binevoi a sprijini scopul intenționat de „Reuniunea femeilor române“ din opidul nostru, care nu este altul decât ajutorarea bisericii și școlii gr.-or. din loc.

Nu putem trece cu vederea a nu aduce sincerile noastre mulțumite și prea onoratului Domn Schollát József, care la rugarea noastră ne-a pus la dispoziție în mod gratuit iluminarea salei cu lumină electrică din rezervoarul fabricii.

În fine ținem a aminti că venitul curat de cor. 254-84 s'a administrat fondului „Reuniunii femeilor române gr.-or. din Hunedoara“.

Hunedoara, 5 Martie 1901 n.

Comitetul arangiator.

Dare de seamă.

Inteligența din Lunca-Cernii, a făcut o petrecere cu dans în 12 Februarie st. n. cu scopul filantropic, că din venitul acelei petreceri să se îmbrace nește copii săraci.

Petrecerea a reușit peste așteptare atât materialmente cât și moralmente.

Venitul net a fost 127 cor. 80 bani, spesele au fost 60 cor. 94 bani, bani curați 66 cor. 86 bani, cu cari bani e în prospect a se lua la târgul Hațegului vre-o 100 de opincuțe cu cari să încălțăm copii săraci.

Suprasolviri au încurs dela Domnii George Milosevič 5 cor., Nic. Nestor 4 cor., Milosevič Artur și Berger Marczii câte 3 cor., Emmer Nandor, Roth

Henrich, Balo Béla, Spilberger Jenő și Halle Jgn. câte 2 cor., dela Jos. Stupinianu, Friedenstein, Farkas, Haber Vilmoș, Caraba András, Lőrinczi Andras, Zauzinger Jozef, Pataki Ioan și Straus Oscar câte 1 cor., dela Vibina Vlaiconi și Moise Ștefan câte 20 cor. Din vinderea cocardelor au încurs 11 cor. 40, bani suma 44 cor. 80 bani.

Pentru reușita petrecerii, să aduce mulțumită pentru prima dată D lui Sauber Bernat care ne-a pus sala lui, care e cea mai mare în comună, la dispunere, ornată gata, gratuit; apoi dragălașei lui soție, care nu a pregetat a vinde din al dînsei cocardele mai sus amintite, apoi stimatului Dn Antreprenor din colonia Vadu Dobrii, George Milosevič, care în frunte cu fiul seu Artur a dimis pe toți oficianții dînsului din colonie.

Pentru acestea toate și pentru suprasolviri și pe calea aceasta li-să aduce tuturor Domnilor contribuabili cea mai ferbinte mulțumită în numele pruncilor săraci. D-zeu să le întoarcă insușit și înmîit.

Lunca-Cernei, în 6 Martie 1901.

Iosif Stupinianu,
paroch, ca preș. arang

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea petrecerii de dans, arangeată de damele rom. din Lipova, în favoarea copiilor săraci dela școlile rom. din loc și a înființării spital de aci ținută în 3 Februarie n. a. c. au binevoit a contribui cu oferte și suprasolviri următorii P. T. domni și doamne:

Alexandru Mocsonyi, Eugen Mocsonyi, Capolnaș; Dr. Iosif Gall, Lucaret; Dr. Alex. Marta, Lipova; Aurelia Milovan, Măndruloș Iancu Petroviciu, B.-Pesta; câte 10 coroane. Voicu Hamsea, Lipova; Barlay Sándor, Vannay Gusztáv, Grosz Iozsi, Lipova; Dr. Valer Morariu, Radna; Mircea Bejan, Sf.-Nicolaulmic; Iosa Gorgoviciu, Chesinț; câte 6 cor. Dr. Traian Puticiu, Timișoara; Baróty Ferencz, Lipova; Dr. Lazar Ghebeleşiu, Pecica; Maria Nestor, Sf.-Nicolaul-mare; Adam Micu, Poiana; Ilie Ciugudean, Tîrgu-Murășului; I. Crișan, Căpruța; câte 5 cor. Dr. Atanasu Brădean, Bozoviciu; Ioan Maximilian sen., Stupini; Dr. Aurel Halic, Lipova; Gavril Bene, Lipova; Alex. Ciugudean, Capolnaș; N. Neicu, Jesu, Toc; Szegő Béla, N. Bejan, Ioan Mircu-Nagy Endre, Ioan Becicherian, Lipova; câte 4 cor. Ioan Cimponeriu, Lipova; Adrian De-sean, Arad; Dr. George Popescu, Lipova; Ioan Plavoșin, Hodony; George Savici, Neudorf; Iancu Maximilian, Stupini; N. Rubinoviciu, Briznic; Emil Ianiczek, Lipova; Schiffer György, Lipova; Corul vocal din Cuveșdia; Betti Puticiu, Lipova; câte 2 cor. Dr. Masnic, Lipova; V. Beleş, Kétegyház; Nic Lepa, Alioș; Ianker Lajos, Tranau; Florian Roxin, Lipova; Haubert Nándor, Ususëu; Ioan Buliga, Dragșina; Straussman Iakab, Lipova; Grünzweig Miklos, Lipova; Teodor Neagu, Ususëu; câte 1 cor.

Venitul Brut a fost: 500 cor. 50 fil. Spese: 168 cor. 32 fil. Rămâne deci venit curat: 332 cor. 18 fil.

Ne ținem de o datorință prea plăcută a exprima tuturor acestor binefăcători, mulțumita cea mai sinceră și călduroasă.

Totodată rugăm și pe acei P. T. domni cari au luat rolul de arangeri la petrecerea aceasta, să primească mulțumită cordială pentru sucursul dat.

Lipova, 3 Martie 1901.

Pentru comitet
Elena V. Hamsea.

DIVERSE.

Indiene cari își vînd copii.

Exploratorul de Brettes spune, că într-o excursiune pe care a făcut-o în partea de nord a Columbiei (America-de-Sud) a ajuns într'un sat de Indieni, aproape de Rancheria, unde femeile le-au eșit înainte cu copii lor, baiieți și fete, pe cari voiau să li-i vîndă pe câte un sac de cucuruz. Deși robia este o-

prită în Columbia, totuși mulți corăbieri nu se pot înfrina de a-și cumpăra servitori și servitoare pe un preț așa de mic. Femeile indiene își vînd copii până la vârsta de 14 ani; dela această vîrstă în sus cred că nu mai au dreptul să dispună de ei. Băieții pot să se hrănească singuri, ear' fetele se mărită.

Oamenii maimuțe.

O legendă musulmană povestește, că Moise, alungat de niște oameni sălbatici dela citerna unde își adăpa cămilele, prefăcu în maimuțe pe acei oameni răi.

Dela metamorfosa lor, maimuțele acestea locuiesc în palmierii unei oaze verzi, sberând și sărind într'una. Însă din când în când își amintesc că au fost oameni.

Atunci își încetează jocurile și strîmbăturile. Ele se întristează și șed pe pământ, zice Paul de Saint-Victor; trăsurile lor mișcătoare devin serioase și pozitive; o lucrare de rațiune scânteiază în ochii lor cu expresiune de nebulie. Cuprinse de durere la amintirea rasei din care au căzut, își lasă capetele degradate între mâinile lor noduroase și lacrimi mari încep să șiruie pe obrazii lor acoperiți de păr.

O luptă teribilă cu peștele-drac.

Peștele-drac numit de Englezi Devil-Fisch, e cel mai teribil dintre monstri marini.

Sunt câți-va ani decând într'o Duminecă, dnii Lewellyn și Mac Hardy, cufundători, fuseseră însărcinați să repare conductele de apă din strimtoarea de Vancouver.

Este foarte rar să întâlnești acest hidos animal în aceste ape, numai în cazul când el este rătăcit din Victoria unde ei există în mare cantitate.

Așa, că a fost o surprindere cam neplăcută, când cufundătorul Lewellyn zări în momentul scoboririi sale de pe puntea vaporului „La Clyde“, în fundul canalului.

Peștele-drac era așezat pe țevă, ocupat cu mîncarea sa de dimineață, care consista din niște mici crustăcei, din cari mîncase o mare cantitate. El se găsea tocmai în locul, unde cufundătorii aveau de lucrat și trebuia,

ca sau să-l depărteze, sau să aștepte ca e să se retragă.

Cufundătorul Mac Hardy văzuse pe camaradul seu în fundul strimtorii, și amîndoi să întrebau prin semne ce să facă; în fine ei se deciseră la un atac imediat.

Lewellyn veni de o parte a animalului, Mac Hardy de cealaltă, și se vorbiră ca la un semn al celui dintăiu, ei vor ataca animalul cu niște cângi (rude) de ter, lungi de aproape 8 picioare, pe care le aveau cu ei. În acest timp, peștele-drac îi fixă cu ochii săi amenințători, ca și cum se gîndea să-i mănânce.

El ghicea de sigur, că un atac apropiat era gata. Cei doi oameni se apropiară, monstrul își desfășură două din aripi, câte una de ficare om. Mac Hardy, crezînd momentul favorabil, sări înainte și făcu un pas ca să dea cu cangea în corpul animalului. Lovitura nu fu bine dată, și în același moment piciorul cufundătorului fu apucat de una din aripi. Vestmîntul lui Mac Hardy îl protegea; Lewellyn, profitînd de acest lucru, îi dete o lovitură cu cangea sa de fer și apucînd ciocanul care îi servea la țevă apei, lovi cu energie aripa care ținea pe tovarășul său. Îi trebui mai bine de două minute, ca să desfacă aripa de corp.

Atunci aruncară cu pietri asupra animalului; isprăviră de lucru, și eșiră din apă.

Ei se mai cufundară și după prînz; monstrul trăia încă. Îl ridicară pe vapor unde fu obiectul curiozității generale. Aripel sale mîsurară mai mult de 3 metri. Din acestea se vede cât de grea e viața unui cufundător.

Casa de sub No. 24 din Orăștie, (Strada Drumul-țerii) lângă casa fostului protopop N. Popovici, se vinde din mână liberă. A se adresa la v. d. Hajdu Ferencz. 3-3

Deschidere de prăvălie.

Emerich M. Kovaltsik

a deschis la 10 Martie n. a. c., în edificiul hotelului „Central“ din loc o

Prăvălie de manufactură

în mare și mic

Cel mai bogat asortiment de pânze veritabile de Rumburg, mărfuri de in și damast, servicii de masă, canavasuri, cretoane, oxford, zefire, perkoline, șifoane, căptușeli, etc.; mărfuri curente, ghete, umbrele de ploaie și de soare, precum și tot felul de articli aparținători acestei branșe.

Cele mai bune fabricate!

Prima calitate!

Serviciu prompt și solid!

Cele mai ieftine prețuri originale de fabrică!